

Efektivita ekonomických nástrojů v dopravě

Hana Foltýnová

E-mail: hana.foltynova@czp.cuni.cz

Tel.: 251 080 246

Jan Brůha

E-mail: jan_bruha@yahoo.com

Cíl semináře

- Představit možný přístup k hodnocení efektivity ekonomických nástrojů v dopravě a výsledky tohoto hodnocení
- Formalizovat vágní koncept hypotézy trojí dividendy
- Demonstrovat využití ekonometrických metod k vyhodnocování efektivity ekonomických nástrojů v dopravě
- Diskutovat použitou metodologii

Projekty COŽP zabývající se efektivitou ekonomických nástrojů v dopravě

- Automobilová závislost a UR (GA AV) – makroekonomická analýza
- Environmentální Kuznětsova křivka (GA ČR) – odhady poptávkových elasticit
- Analýza potřeb budování cyklistické infrastruktury (MD ČR) – CBA, dopravní chování
- Ekonomika zavádění alternativních paliv v dopravě (MD ČR)

Struktura přednášky

- Představení hypotézy trojí dividendy v osobní dopravě
- Odhady faktorů ovlivňujících poptávku po osobní dopravě
- Odhady nákladových funkcí provozovatelů hromadné dopravy
- Hodnocení hypotézy trojí dividendy
- Diskuze

Hypotéza trojí dividendy

- Ekonomické nástroje v osobní dopravě mohou přinést (Storchmann 2001):
  - zlepšení životního prostředí (environmentální dividendy)
  - výnos do veřejných rozpočtů (fiskální dividendy)
  - snížení deficitů provozovatelů hromadné dopravy (třetí dividendy)
- **Environmentální dividendy**
  - Nižší zátěž životního prostředí z dopravy
- **Fiskální dividendy**
  - Snížení daňových distorzí
- **Třetí dividendy**
  - Změna poptávky po hromadné dopravě a dopady této změny na náklady a příjmy provozovatelů hromadné dopravy

Metodologie

● Environmentální dividenda

- 2 trendy:
  - zvýšení efektivity spotřeby paliv
  - snížení počtu najetých kilometrů
- k tomu je třeba odhadnout cenovou citlivost poptávky po dopravě
- Externí náklady z dopravy – komplexní studie OECD/INFRAS/HERRY (2002)

Spotřební daň – environmentální dividenda

- Externí náklady z dopravy (v mld. Kč) – zdroj dat:
  - Studie OECD/INFRAS/HERRY (2002), data za 1995
  - ale i české, např. CDV (2003), data za 2001

Druh škody	Auto		Bus		Železnice
Nehody	60,91	33,40	2,21	1,20	0,58
Hluk	2,42		0,26		0,86
Emise	6,10	5,66	4,22	3,23	4,81
Klimatická změna	1,32	4,14	0,14	0,70	0,15
Příroda	1,39		0,18		0,14
Celkem	72,14		7,00		6,54

Metodologie

- **Fiskální dividenda**

- Posouzení fiskálních výnosů jednotlivých nástrojů a jejich národohospodářské náklady

Metodologie

- **Dopady na hromadnou dopravu**

- Nákladová struktura

- Nutno modelovat nákladové funkce

- Dopady na tržby

- K tomu nutno odhadnout změnu poptávky po hromadné dopravě v závislosti na nákladech IAD (cena paliv, zpoplatněný km, ...)

